

מונח על שולחן הכנסת דו"ח מספר 23 של נציב תלונות הציבור.

תשומת הלב מופנית בזה למספר תלונות העשויות לשמש דוגמה לחשיבות הרבה שהנציבות ואני, כמי שעומדת בראשה, מייחסים לשמירה על כללי הצדק במינהל הציבורי. להלן דוגמאות להמחשה:

א. חברת "אל על" פרסמה מודעה המזמינה מועמדים/ות לקורסי הכשרה והסמכה לטייסי וטייסות הובלה אזרחיים. המתלוננת, עתירת ניסיון כטייסת בארה"ב, הגישה מועמדותה, אך נדחתה על הסף, מהטעם (לטענת "אל על" - בין היתר) כי הכניסה לקורסים פתוחה רק ל-"בוגרי בית הספר לטיסה של חיל האוויר הישראלי". דא עקא שלבית ספר זה מתקבלים רק גברים. טענת "אל על" נדחתה על ידי, לאחר שהוכח שהיא עצמה אינה עומדת על הדרישה האמורה כלפי עולים חדשים. לכן הצבעתי שיש לאפשר למתלוננת להתקבל לקורס. ההחלטה טרם יושמה. יצוין, כי לאחר החלטתי האמורה, וללא קשר עמה, נדונה בבג"צ עתירה של אשה אחרת נגד צה"ל על שסירב לקבלה לבית ספר לטייס של חיל האוויר. בית המשפט הגבוה לצדק פסק שיש לפתוח בתי ספר אלו, אם כי בהדרגה ובזהירות הראויה, גם לנשים. ואכן, לאחרונה נתקבלו שבע נשים לקורס כזה. יש לקוות שלאור החלטת בג"צ תחזור "אל על" ותשקול את החלטת הדחייה של בקשת המתלוננת. מכל מקום, ברור שלאחר שנשים יסיימו את לימודי הטייס **בצה"ל**, שוב לא יהיה מקום לנימוק שהעלתה "אל על" לאי-קבלת אשה כזאת כמועמדת לקורס הכשרה והסמכה לטייס בתובלה **אזרחית**, וזאת מדרך קל וחומר.

ב. הכלל בדבר איסור העדפה הגיע לידי גיבוש בחקיקה, בין היתר - בנושא מכרזים לאספקת שירותים ומצרכים לרשויות מקומיות. בנציבות נדונה תלונה לפיה השתתף בוועדת המכרזים (במכרז שהמתלונן לא זכה בו) קרוב משפחה של אחד המציעים האחרים. הלכה פסוקה היא שדי בעצם קיומה של קירבה משפחתית כזאת והשתתפותו של קרוב המשפחה בדיון כדי להביא לבטלות המכרז, זהו מבחן אובייקטיבי ואין זה משנה אם הייתה לקרבה המשפחתית השפעה על התוצאות בפועל ממש.

ג. בחוק נקבע כי בשנה פלונית (להלן - השנה הנוכחית) לא תעלה העירייה את סכום הארנונה בהשוואה לשנה שקדמה לה (להלן - השנה הקודמת). ביתו של המתלונן הוקם רק בשנה הנוכחית, ומטעם זה הטילה העירייה על הנכס סכום ארנונה העולה על זה שהוטל בשנה הקודמת על נכסים אחרים הזוהים ביסודם, רק משום שאלה כבר היו קיימים בשנה הקודמת. קבעתי שהפירוש הנכון של החוק הוא זה המחייב יחס שווה כלפי שווים ועל סמך עקרון זה החלטתי שאין לגבות לאותה שנה, בגין הנכס האמור, ארנונה בסכום העולה על סכום בו חויבו אותם נכסים אחרים.

ד. על יסוד אי-מתן זכות טיעון, שהוא הפרה של אחד העקרונות הבסיסיים של צדק טבעי, החלטתי להכריז כבטל על מעשה הפיטורין של שני מורים (המתלוננים בפנינו), וזאת אף מבלי להיכנס לדיון לגופן של הטענות האחרות שהועלו על ידי הצדדים.

כפי שניתן ללמוד מן המצטבר, מודרכת הנציבות על ידי השאיפה להטמיע במינהל הציבורי את עקרונות הצדק ולעמוד על יישומם הלכה למעשה.

מרים בן-פורת

מבקר המדינה

ונציב תלונות הציבור

ירושלים, סיוון, התשנ"ו

מאי, 1996